

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959¹

ΥΠΟ

ΑΝΑΣΤ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Γ Ε Ν Ι Κ Ο Ν Μ Ε Ρ Ο Σ

§ 1. Ἐννοια τῆς Ἐκκλησίας

1. * J. Betz: Die Gründung der Kirche durch den historischen Jesus ἐν Theologische Quartalschrift τ. 138 (1958) σ. 152-183.

2. Ἰ. Καλογήρου: Ἡ ἐνότης ἐν τῇ οἰκουμενικότητι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὰς θεμελιώδεις ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 42 (1959) σ. 480-498.

3. Ἰ. Καρμίρη: Ἡ Ἐκκλησιολογία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1957/1958, Ἐν Ἀθήναις 1959 σ. 165-216.

4. Τοῦ αὐτοῦ: Ἐκ τῆς Ἐκκλησιολογίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἢ περὶ ἐπισκόπων διδασκαλία καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐν Ἐκκλησία τ. 36 (1959) σ. 231-235, 305-308, 336-343, 372-375, 386-389.

5. O. Linton: Ekklesia ἐν Reallexikon τ. IV στ. 905 ἐπ.

6. Π. Μπρατσιώτου: Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 3) σ. 151-163.

Διὰ τὸ ὄνομα τῶν Χριστιανῶν βλ.

7. * J. B. Mattingly: The origin of the name Christiani ἐν Journal of theological studies τ. 9 (1958) σ. 26-37.

1. Τὸ προηγούμενον (τέταρτον) δελτίον, ἀναφερόμενον εἰς τὸ ἔτος 1958 ἐδημοσιεύθη ἐν Θεολογία τ. 31 (1960) σ. 334-343, 444-453. Ἐνταῦθα σ. 334 σημ. 1 περὶ τῶν προηγούμενων δελτίων καὶ τῶν ἀκολουθουμένων κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν ἀρχῶν. Εἰς τὰς ἀντόθι σημειουμένας βραχυγραφίας πρόσθετες Die Orthodoxe Kirche = Die Orthodoxe Kirche in griechischer Sicht, herausgegeben von P. Bratsiotis, τ. I-II, Stuttgart [1959-1960], Μ Ε Ε Σ υ μ π λ. = Παύλου Δραυνδάκη Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια. Συμπλήρωμα τ. Α' ἐπ., Ἀθήναι, Πρακτικὰ ἸΙ' Συνόδου = Πρακτικὰ τῆς ἸΙ' Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1-29 Νοεμβρίου 1958), Λόγοι, Εἰσηγήσεις, Πορίσματα. Μήνυμα, Ἐν Ἀθήναις 1959.

Διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκκλησίας βλ.

8. Γερωνύμου Κοτσώνη: Αἰθιοπικὴ ἐκκλησία ἐν ΜΕΕ Συμπλ. τ. Α' σ. 313 α-γ.

9. Π. Παναγιωτάκου: Τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἀγιωτάτης ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐν ΑΕΚΔ τ. 14 (1959) σ. 13 ἐπ.

§ 5. Συλλογαὶ πηγῶν καὶ γενικὰ βοηθήματα

10. Ἀ. Ἀλιβιζάτου: Ἡ κωδικοποίησις τῶν ἰ. κανόνων «τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν» τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Θεολογία τ. 29 (1958) σ. 475 ἐπ. Καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην κωδικοποιήσεως τοῦ δικαίου τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

11. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία ἐν Ὁρθόδοξος σκέψις τ. 2 (1959) σ. 140-143.

12. H. - G. Beck: Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich (Byzantinisches Handbuch II 1), München 1959. I. Hauptteil (σ. 25 ἐπ.): Die Reichskirche und ihre Organisation.

13. Α. Χριστοφιλοπούλου: Τὸ ἑλληνικὸν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἐν Θεολογία τ. 30 (1959) σ. 313 ἐπ., 503 ἐπ.

14. Ἰ. Καραγιαννοπούλου: Βυζαντινὸν κράτος καὶ βυζαντινὴ κοινωνία ἐν ΜΕΕ Συμπλ. τ. Β' ἰδίᾳ σ. 288α - 289α καὶ 296γ-298α.

15. H. Kotsonis: Verfassung und Aufbau der Orthodoxen Kirche ἐν Die Orthodoxe Kirche τ. I σ. 169-174.

§ 6. Βοηθητικοὶ ἐπιστημονικοὶ κλάδοι

16. J. N. Karmiris: Abriss der dogmatischen Lehre der orthodoxen katholischen Kirche ἐν Die Orthodoxe Kirche τ. I σ. 15-120.

17. Π. Τρεμπέλα: Δογματικὴ τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς Ἐκκλησίας τ. Α'-Β', Ἀθήναι 1959.

18. P. Trembelas: Der orthodoxe christliche Gottesdienst ἐν Die Orthodoxe Kirche τ. I σ. 157-168.

19. K. Bihlmeyer — H. Tüchle: Kirchengeschichte τ. 1⁶: Das christliche Altertum, Paderborn [1958].

20. Γ. Ὁστρογκόρσκι: Ἱστορία τοῦ Βυζαντίου, Βελιγράδιον 1959 (σερβ.). Σερβικὴ ἔκδοσις μετὰ βιβλιογραφικῶν ἰδίᾳ προσθηκῶν τῆς ἐν τῷ Δελτίῳ ἔτ. 1956 ἀρ. 34-35 σημειωθείσης Βυζαντινῆς ἱστορίας.

21. B. Stephanidis: Grundzüge der Geschichte der orthodoxen Kirche ἐν Die Orthodoxe Kirche τ. I σ. 141-156.

22. Δ. Ζακυθηνού: Βυζάντιον ἐν ΜΕΕ Συμπλ. τ. Β' σ. 187-267.

23. Η. - G. Beck ἐνθ' ἄνωτ. (ἀρ. 12). IV Hauptteil (σ. 369 ἐπ.): Geschichte der theologischen Literatur der Byzantiner.

24. Η. Κυριακοπούλου: Ἑλληνικὸν διοικητικὸν δίκαιον τ. Α'-Γ'¹³, Θεσσαλονίκη 1958-1959.

§ 9. Ἡ ἔναντι τῆς Πολιτείας στάσις τῆς Ἐκκλησίας

25. R. E. Carter: Saint John Chrysostom's rhetorical use of the Socratic distinction between Kingship and Tyranny ἐν Traditio τ. 14(1958) σ. 367-371.

26. * L. Cerfaux: Le conflit entre Dieu et le souverain divinisé dans l' Apocalypse de Jean ἐν The sacral Kingship. Contributions to the central theme of the VIIIth International Congress for the History of Religions (Rome April 1955) Numen Suppl. IV, Leiden 1958 σ. 459-470.

27. * N. Clavier: Le conflit entre Dieu et le souverain divinisé dans l' Apocalypse de Jean αὐτόθι σ. 447-458.

28.* O. Cullmann: Der Staat im Neuen Testament, Tübingen 1956. Πρβλ. Δελτίον 1957 ἀρ. 27.

29. Δ. Στρούμπουλη: Ἐκκλησία καὶ πολιτεία ἐν Ὁρθόδοξος σκέψις τ. 2 (1959) σ. 107-109.

§ 10. Θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κράτει

30.* P. Paschini: La persecuzione di Valeriano ἐν Studi romani τ. 6(1958) σ. 130-137.

§ 11. Πηγαι ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς περιόδου

31.* J. Bligh: Compositio Didaches eiusque relatio ad Evangelium scriptum ἐν Verbum Domini τ. 36 (1958) σ. 350-356.

32.* G. d' Ercole: Gesù legislatore e l' ordinamento giuridico della sua Chiesa nei Vangeli, Roma 1957.

33. J. H. Grehn: A new fragment of Ignatius' Ad Polycarpum ἐν Studia Patristica ἐκδ. ὑπὸ κ. Aland-F. Cross τ. I (T. U. 63), Berlin 1957 σ. 23 ἐπ. Σχετικῶς πρὸς τὴν θέσιν τῶν δούλων ἐν τῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ.

§ 12. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῷ βυζαντινῷ κράτει

34. Π. Δημητροπούλου: Ἡ πίστις τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὡς κανὼν ζωῆς ἐν Θεολογία τ. 30(1959) σ. 51 ἐπ., 201 ἐπ.

35. * G. D o w n e y: Justinians' view of Christianity and the Greek Classics ἐν Anglican theological review, Ἰανουάριος 1958.

36. * W. E n s s l i n: Papst Agapet I. und Kaiser Justinian I ἐν Historisches Jahrbuch τ. 77 (1958) σ. 459-466.

37. Τοῦ ἀύτοῦ: Justinian I. und die Patriarchate Rom und Konstantinopel ἐν Symbolae Osloenses τ. 35(1959) σ. 113-127.

38. Γ. Κόλια: Ἐκκλησία καὶ αὐτοκράτωρ εἰς τὸ Βυζάντιον, Ἐν Ἀθήναις 1959.

39. * A. Michel: Die Kaisermacht in der Ostkirche, Darmstadt 1957. Ἐκδοσις εἰς βιβλίον τῆς ἐν Δελτοῖς 1954/1955 ἀρ. 62 καὶ 1956 ἀρ. 30α σημειουμένης ἐργασίας.

40. E d. V o l t e r r a: Intorno ad alcune costituzioni di Costantino ἐν Rendiconti dell' Accademia Nazionale dei Lincei, Classe di scienze morali, storiche e filologiche, series VIII τ. 13 (1958) σ. 61-89.

41. Τοῦ ἀύτοῦ: Quelques remarques sur le style des constitutions de Constantin ἐν Droits de l' antiquité et sociologie juridique, Mélanges H. Lévy -Bruhl, Paris 1959 σ. 325-334. Διὰ τὴν συνεργασίαν ἀνωτέρων κληρικῶν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν νομοθεσίαν.

Πρβλ. ἀνωτ. ἀρ. 25.

42. Ν. Τωμαδάκη. Οἱ ὀρθόδοξοι παπᾶδες ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καὶ ἡ χειροτονία αὐτῶν ἐν Κρητικὰ Χρονικὰ τ. 13(1959) σ. 39 ἐπ.

§ 13. Ἀνώνυμα κωδικοποιητικὰ ἔργα ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

43. * K. T r e u: Ein Fragment der Apostolischen Konstitutionen in Erewan ἐν Vigiliae Christianae τ. 2(1957).

§ 14. Κανόνες, ἀποφάσεις καὶ πρακτικὰ οἰκουμενικῶν καὶ λοιπῶν συνόδων

44. P. A l e x a n d e r: Church councils and patristic authority. The iconoclastic councils of Hieria (754), and St. Sophia (815) ἐν Harvard studies in classical philology τ. 63(1958) σ. 493-505. Διὰ τὰ πρακτικὰ τῶν συνόδων τούτων.

45. J. G i l l: The Council of Florence, Cambridge 1959.

46. Τοῦ αὐτοῦ: Greeks and Latins in a common council. The Council of Florence (1438-9) ἐν OCP τ. 25 (1959) σ. 265 ἐπ.

47. B. Schultze: Das letzte ökumenische Einigungskonzil theologisch gesehen αὐτόθι σ. 288 ἐπ. Ἐπίσης διὰ τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας.

§ 16. Κανόνες πατέρων

48. * A. Favale: Teofilo d' Alessandria 345-412. Scritti, vita e dottrina, Torino 1958.

49. I. Κορνάρακη: Ἡ πρὸς Λητόιον κανονικὴ ἐπιστολὴ Γρηγορίου τοῦ Νύσσης ἐξ ἀπόψεως ποιμαντικῆς ψυχολογίας ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμάς τ. 42 (1959) σ. 147 ἐπ., 219 ἐπ.

§ 17. Αὐτοκρατορικοὶ νόμοι

50. Δ. Γκίνη: Διόρθωσις εἰς χωρίον τῶν Βασιλικῶν ἐν ΕΕΒΣ τ. 29 (1959) σ. 349-350. Σχετικῶς πρὸς λόγους διαζυγίου.

51. J. Scharf: Quellenstudien zum Prooimion der Epanagoge ἐν B. Z. τ. 52 (1959) σ. 68-81.

§ 18. Συλλεκτικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ ἔργα καὶ νομολογία

52. V. Laurent: Le rituel de la Proscomidie et le metropolitane de Crète Elie ἐν REB τ. 16 (1958) σ. 116 ἐπ. Βιογραφικὰ διὰ τὸν Ἥλιον Κρήτης.

53. Νίκης Πέρικα: Οἱ βυζαντινοὶ νομοκάνονες καὶ τὰ σημερινὰ σκυριανὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ἐν Ἀρχεῖον εὐβοϊκῶν μελετῶν τ. 6 (1959) σ. 101 ἐπ.

54. Σ. Τρότσκι: Ὁ ἀπόστολος τῶν Σλαβῶν ἅγιος Μεθόδιος ὡς κανονολόγος ἐν Ἐφημερίς τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας 1958 τεῦχ. γ' σ. 38-51 (ρωσ.).

55. J. Vasic: Collectio 87(93) capitulorum dans les nomocans slaves ἐν Byzantinoslavica τ. 20 (1959) σ. 1 ἐπ.

§ 19. Ἐγγραφα, ἐπιγραφαί, σφραγίδες καὶ φιλολογικαὶ πηγαὶ

ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

Α'. Ἐγγραφα ἐπὶ παύρων

56. H. Gerstinger: Zehn byzantinische Urkunden und Briefe aus der Sammlung Papyrus Erzherzog Rainer ἐν Eos τ. 48 I (1956)

σ. 206 ἐπ. Ἐκδίδεται ὁ Pap. gr. Vindob. 26252 ἔτ. 553 περιέχων ἀπόδειξιν προκαταβολῆς μισθοῦ δι' ἐκτέλεσιν ἀρδευτικῶν ἐργασιῶν εἰς ἀκίνητον ναοῦ. Μνεῖα οἰκονόμου.

57. Τοῦ αὐτοῦ: Neue Texte aus der Sammlung Papyrus Erzherzog Rainer in Wien ἐν Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse τ. 95 (1958) σ. 15. Πάπυρος μεταξὺ ἐτῶν 385-412, ἀναφερόμενος εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἀκινήτου περιουσίας «τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων».

58. G. J. Kraemer Jr. Excavations at Nessana τ. III: Non literary Papyri, Princeton 1958. Ἰδίως ἀρ. 35 (ζ' αἰ.): ἐπίταξις καμῆλων χάριν τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας· 46 (ἔτ. 605): χρηματικὸν δάνειον ὑπὸ ἡγουμένου μονῆς· 54 (ζ'/Ζ' αἰ.): πρεσβύτερος καὶ διοικητῆς κόμης· 57 (ἔτ. 689): διαζύγιον πρεσβυτέρου, ἀρχιδιάκονος· 79 (Ζ' αἰ.), 80 (περὶ τὸ 685): οἰκονομικὰ τῆς ἐκκλησίας.

Δὲν εἶδον εἰσέτι

59. *W. Till: Die koptischen Rechtsurkunden der Papyrussammlung der Oesterreichischen Nationalbibliothek, Wien 1958.

Β'. Λοιπὰ ἔγγραφα

60-61. A. Guillou: Les débuts de la diplomatie byzantine: Cyrille de Lavra ἐν Bulletin de correspondance hellénique τ. 82 (1958) σ. 610-634. Πρβλ. Γ. Σταμίρη: Διορθώσεις... ἐν ΕΕΒΣ τ. 29 (1959) σ. 446-448. Διὰ τὴν συλλογὴν καὶ πρώτην ἐπεξεργασίαν ἀγιορειτικῶν ἐγγράφων.

62-63. Μ. Μανούσακα: Ἄθως. Ἐγγραφα. Κατάλογοι καὶ ἐκδόσεις ἐν ΜΕΕ Συμπλ. τ. Α' σ. 264γ-267α. Πρβλ. Γ. Σούλην ἐν ΕΕΒΣ τ. 28 (1958) σ. 510 ἐπ.

64. Ch. Astruc: Un document inédit de 1163 sur l' évêché thessalien de Stagi ἐν Bulletin de correspondance hellénique τ. 83 (1959) σ. 206-246.

65. J. Darrouzès: Deux sigillia du Patriarche Antoine pour le Prote de l' Athos en 1391 et 1392 ἐν Ἑλληνικά τ. 16 (1958/1959) σ. 137 ἐπ.

66. *I. Dujcev: Der wiedergefundene «Alte Kodex» des Johannes Prodromos-Klosters bei Serrai ἐν Wiener Archiv für Geschichte des Slaventums und Osteuropas τ. 3 (1959) σ. 116-121.

67. H. Fuhrmann: Ein Bruchstück der Collectio Ecclesiae Thessalonicensis ἐν Traditio τ. 14 (1958) σ. 367-371. Ἐπὶ ἐγγράφου τοῦ πάπα Ἰλαροῦ (461-468) ἀναφερομένου εἰς ἐπισκόπους τοῦ Ἰλλυρικῶ.

68. Γ α β ρ ι ἤ λ ἀρχιμανδρίτου: Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὅρει ἱερὰ μὴ τῷ ἁγίου Διονυσίου, Ἀθήναι 1959. Ἀνατυποῦνται αὐτοκρατορικὰ ἔγγραφα.

69. * B. K r e k i c: Deux documents concernant Corfou au XIIIe siècle ἐν Godisnjak Filoz. Fakulteta u Novom Sadu τ. 3(1958) σ. 45-53. Ἐγγραφα Θεοδοσίου ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας ἐκ τῶν ἐτῶν 1236-1259.

70. V. L a u r e n t: La métropole de Serrès contre le concile de Florence ἐν REB τ. 17(1959) σ. 195 ἐπ. Ἐγγραφα τοῦ μητρ. Σερρών Μακαρίου.

71. N. S v o r o n o s: Recherches sur le cadastre byzantin et la fiscalité aux XIe et XIIe siècles: Le cadastre de Thèbes ἐν Bulletin de correspondance hellénique τ. 83 (1959) σ. 1-145, 805-823. Ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται τὸ σχετικὸν κείμενον, ἐν ᾧ φέρονται μεταξὺ ἄλλων, ὡς κύριοι ἀκινήτων ἐκκλησιαστικοὶ ὄργανισμοί, κληρικοὶ καὶ μοναχοί.

Γ'. Ἐπιγραφαὶ

72. R. A i g r a i n: Projet d' un répertoire d' épigraphie chrétienne ἐν Actes du Quatre-vingième Congrès national des Sociétés savantes (Lille 1955), Section d' archéologie, Paris 1958 σ. 13-18.

73. W. M. C a l d e r ἐν The journal of hellenic studies τ. 77(1957) σ. 337. Ἐπιγραφή ἐκ τῆς μικρασιατικῆς Γαλατίας περὶ τὸ 400 μὲ μνεῖαν χωρεπισκόπων.

74. * V i r g i l i o C o r b o: Gli scavi di Kh. Siyar el Ghanam (Campo dei Pastori) e i monasteri dei dintorni, Gerusalemme 1955 σ. 152 ἐπ. = F. H a l k i n: Études patristiques et byzantines ἐν Analecta Bollandiana τ. 76 (1958) σ. 235 ἐπ. Ἐπιγραφή τοῦ Γ' πιθανῶς αἰῶνος παρὰ τὴν Βηθλεέμ μὲ μνεῖαν «Ἀἰγλωνος ἡγουμένου καὶ τῆς ἐν Χριστῷ συνοδίας αὐτοῦ».

75. C h r i s t i a n e D u n a n t - J. P o u i l l o u x: Recherches sur l' histoire et les cultes de Thasos τ. II, Paris 1958 ἀρ. 363. Διακόνισσα.

76. * M. Γ κ η τ ά κ ο υ: Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ καὶ χαράγματα ἐκ βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1957.

77. Παρὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόντος δελτίου, ὅπως περιορίζεται εἰς τὴν ἀναγραφὴν μόνων τῶν ἐπιγραφῶν ἐκείνων, αἵτινες διὰ πρώτην φοράν βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἐξαίρεσις γίνεται διὰ τὴν ἐν Didyma... Die Inschriften von A. R e h m - R. H a r d e r, Berlin 1958 ἀρ. 306 ἀναδημοσιευομένην ἐπιγραφὴν διὰ δύο λόγους: Πρῶτον μὲν ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς, συνδεομένης, ὡς φαίνεται, μὲ τὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν κρατικὰ μέτρα, πιθανῶς ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ δευτέρου, διότι τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς, ἀπηλλαγμένον τῶν ὑπερβαλλόντως τολμηρῶν συμπληρώσεων τοῦ προτελευταίου ἐνδότου H. G r é g o i r e: Recueil des inscriptions grecques chrétiennes d' Asie Mineure, τεύχ. I, Paris 1922 ἀρ. 224 ter, παρουσιάζει νῦν ἐν πολλοῖς ἄλλην εἰκόνα.

78. Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς μελέτης τῆς Marina Saccopoulou: Le linteau copte dit d' Al-Moallaka ἐν Cahiers archéologiques τ. 9 (1957) σ. 99-115 πιθανολογεῖται ὅτι ἡ ὑπ' αὐτῆς δημοσιευμένη ἐνταῦθα ἐπιγραφή, ἐν ἧ ἀπαντᾷ Γεώργιος τις διάκονος καὶ οἰκονόμος, εἶχε δημοσιευθῆ τῷ 1957 ὑπὸ τοῦ P. Jouguet, ἀλλὰ δὲν σημειοῦται ἀκριβεστέρα παραπομπὴ καὶ οὕτω κατέστη ἀδύνατος παρὰ τὰς ἐρεῖνας μου ἡ ἀνεύρεσις τῆς τυχὸν πρώτης δημοσιεύσεως.

79. G. Tchalenko: Villages antiques de la Syrie du Nord. Le Massif du Bélus à l' époque romaine τ. III, Paris 1958. Μνεία ἀρχιμανδριτῶν (ἀρ. 17, 35α), περιοδευτῶν (ἀρ. 39b, 39f).

Δ'. Φιλολογικὰ κείμενα

80. Sophie Antoniadis: Étude stylistique sur les lettres de Nicolaos Mystikos ἐν Πεπραγμένα Θ' Βυζ. συνεδρίου τ. Γ' (1958) σ. 69-98. Σχετικῶς πρὸς τὸ θέμα τῆς τετραγαμίας τοῦ Λέοντος ζ'.

81. J. Darrouzès: Notes pour servir à l' histoire de Chypre. IV ἐν Κυπριακαὶ σπουδαί τ. 23 (1959) σ. 25 ἐπ. Συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 84 σημειουμένης ἐκδόσεως.

82. Τοῦ αὐτοῦ: Lettre inédite de Jean Cantacuzène relative à la controverse Palamite ἐν REB τ. 17 (1959) σ. 7 ἐπ. Σχετικῶς πρὸς τὴν καταδίκην τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βαρλαάμ ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς συνόδου καὶ τῆς συγκλήτου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ αὐτοκράτορος.

83. P. Joannou: Le sort des évêques hérétiques réconciliés. Un discours inédit de Nicéas de Serres contre Eustrate de Nicée ἐν Byzantion τ. 28 (1958) σ. 1 ἐπ.

84. P. Karlin-Hayer: Texts for the historical study of the «Vita Euthymii» αὐτόθι σ. 363 ἐπ. Ἐπιστολαὶ τοῦ Καισαρείας Ἀρέθα σχετικῶς πρὸς τὴν τετραγαμίαν τοῦ Λέοντος ζ'.

§ 20. Ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν ξένην κυριαρχίαν κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον

85. Δ. Ζακυθηνοῦ: Ἡ Τουρκοκρατία. Εἰσαγωγή εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἀθῆναι 1957 ἰδία σ. 24 ἐπ.

86. Α. Ζώη: Ἱστορία τῆς Ζακύνθου, Ἀθῆναι 1955, ἰδία σ. 159 ἐπ., 289 ἐπ.

§ 21. Πηγαὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐκ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας

87. * Hieromonachus Agapius. — Monachus Nicodemus: The Rudder (Pedalion) of the metaphorical ship of the one holy, catholic and apostolic church... publ. by S. Dorotheus 1800 red. by D. Cummings, Chicago 1957.

88. Τ. Γριτσοπούλου: Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Ε' ὁ Καράκαλλος ἐν ΕΕΒΣ τ. 29 (1959) σ. 367 ἐπ. Ἰδίᾳ ἐν σ. 377 ἐπ. διὰ τὸν περὶ ἀναβαπτισμοῦ τῶν ἑτεροδόξων ὄρον καὶ ἐν σ. 383 ἐπ. κατάλογος τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου ἐκδοθέντων πατριαρχικῶν ἐγγράφων.

89. Θεοκλήτου Διονυσιάτου: Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης ἐν Ἄγιορειτικῇ Βιβλιοθήκῃ τ. 23 (1958) σ. 221-228.

90. Τοῦ αὐτοῦ: Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης. Ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του 1749-1809, Ἀθῆναι 1959.

91. Π. Ζέπου: Μιχαὴλ Φωτεινοπούλου Νομικὸν Πρόχειρον (Βουκουρέστιον 1765) τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ἐν Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ δικαίου τ. 17 (1954-1959).

Διὰ μεταβυζαντινὰ ἔγγραφα βλ.

92. Λ. Βρανούση: Ἀρχεῖα ἐν ΜΕΕ Συμπλ. τ. Α' σ. 736β-738γ.

93. Μιλήτου Αἰμιλιανοῦ [Τσακοπούλου]: Ἀρχιεπιφυλακίον, αἴθουσα χειρογράφων Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ὁρθοδοξία τ. 34 (1959) σ. 231-238. Σουλτανικὰ φερμάνια καὶ βεράτια.

94. Τοῦ αὐτοῦ: Πατριαρχικὰ σιγίλλια ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Ἀρχιεπιφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου αὐτόθι σ. 471-494 καὶ τ. 35 (1960) σ. 141 ἐπ.

95. Βασιλείου Ἀτέση μητρ. πρ. Λήμνου: Ἡ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Σκύρου ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις κατὰ τὰ ἔτη 1834-1844 ἐν ΑΕΚΔ τ. 14 (1959) σ. 22-28, 101-107 Ἐκκλ. ἔγγραφα

96. Τοῦ αὐτοῦ: Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Σκύρῳ ἱερῶν μονῶν ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 42 (1959) σ. 138-147, 292-296. Ἐγγραφα ΙΘ' αἰῶνος.

97. Γερασίμου μοναχοῦ Μιχαργιαννίτου: Κατάλογος χειρογράφων κωδικῶν τῆς βιβλιοθήκης Κυριακοῦ τῆς κατὰ τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθω... σκήτης τῆς ἁγίας... Ἄννης ἐν ΕΕΒΣ τ. 29 (1959) σ. 87 ἐπ. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 84/3 κώδικι ἐκκλ. ἔγγραφα.

98. Τ. Γριτσοπούλου: Μητροπολίτης Ἀμυκλῶν καὶ Τριπολιτζᾶς Δανιὴλ Παναγιωτόπουλος ἐν Θεολογία τ. 29 (1958) σ. 395-410, 568-582, τ. 30 (1959) σ. 114-130, 253-269. Ἐκκλ. ἔγγραφα ΙΘ' αἰῶνος.

99. Τοῦ αὐτοῦ: Ἀρχιερεῖς ἐκ Δημητσάνης ΙΗ' αἰῶνος ἐν ΑΕΚΔ τ. 14 (1959) σ. 121 ἐπ. Ἐκκλ. ἔγγραφα.

100. Τοῦ αὐτοῦ: Τέσσαρα πατριαρχικά ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν μητρόπολιν Παλαιῶν Πατρῶν ἐν Ἐκκλησία τ. 36 (1959) σ. 116-119.

101. Μ. Κάβουρά: Ἐνα σουλτανικὸ φερμάνι ἐν Λεσβιακά τ. 3 (1959) σ. 96 ἐπ.

102. Π. Καλονάροῦ: Ἡ ἱερά μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἢ ἐπιλεγομένη Βαρνάκοβα, Ἀμφισσα 1957. Ἐν σ. 144 ἐπ. ἔγγραφα μεταβυζαντινά.

103. Κ. Μαχαίρα: Ναοὶ καὶ μοναὶ Λευκάδος, Ἀθήναι 1957. Πολυάριθμα ἔγγραφα.

104. [Κυριακῆς] Μαμώνη: Χειρόγραφοι κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης τῆς «Ἐστίας» Ν. Σμύρνης ἐν Μικρασιατικὰ Χρονικά τ. 8 (1959) σ. 243 ἐπ. Ὁ ὑπ' ἀρ. 10 ἀποτελεῖ κώδικα τῆς μονῆς Ἀληθινῆς Κρώμνης ἐκ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος.

105. Π. Πέννα: Ἐριδες περὶ τὴν κοινοτικὴν ὀργάνωσιν τῆς πόλεως τῶν Σερρῶν καὶ τὰ πρακτικά τῆς ἐν Σέρραις ἐξαρχίας τῶν μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης (1891-1892) ἐν Σερραϊκά Χρονικά τ. 2 (1959) σ. 5-66.

106. Ντ. Ψυχογιοῦ: Πατριαρχικά σιγίλλια τῆς μονῆς «Βλαχέραινας» Ἡλείας ἐν Ἑλληνικά τ. 16 (1958/1959) σ. 203 ἐπ.

107. Εὐγενίας Χατδηδάκη: Χριστιανικὲς ἐπιγραφές Μ. Ἀσίας καὶ Πόντου στὸ Μουσεῖο Μπενάκη ἐν Μικρασιατικὰ Χρονικά τ. 8 (1959) σ. 33-80. Ἐπιγραφαὶ ἐπὶ ἔργων μικροτεχνίας μὲ μνεῖαν ἰδίως ἐκκλ. ἀξιωματῶν.

108. Χρυσοστόμου Θέμελη ἐπισκόπου Θαυμακοῦ: Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐνθυμήσεις τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἰστιάας ἐν Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν τ. 6 (1959) σ. 111 ἐπ.

109. Στ. Καρατζᾶ: Σμύρνης τραγωδίαις. Δύο ἀνέκδοτα ποιήματα σχετικὰ μὲ ταραχὰς στὴ Σμύρνη (1788, 1810), Ἀθήνα 1958. Ἐκ τῶν δύο ἐκδιδομένων ἐνταῦθα ποιημάτων τὸ πρῶτον ἰδίᾳ περιέχει (στ. 245 ἐπ., 266, 322, 410 ἐπ., 427 ἐπ., 483 ἐπ., 492 ἐπ.) πληροφορίας διὰ τὴν θέσιν τῶν μητροπολιτῶν εἰς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν.

110. Β. Λαμπρινουδάκη: Συλλογὴ Χιακῶν παροιμιῶν ἐν Λαογραφία τ. 17 (1957) σ. 459 ἐπ., ἰδίᾳ σ. 468, 477, 481, 483.

111. Ν. Μηλιώρη: Παροιμίαι τῶν Βουρλῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν Μικρασιατικὰ Χρονικά τ. 8 (1959) σ. 305 ἐπ., ἰδίᾳ ἀρ. 565, 581, 610, 611, 716.

**§ 22. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας
ἐν τῇ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι. I: Ἱστορικῶς**

112. Β. Ἡ λ ι ά δ ο υ: Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐν Ἀπόστολος Γῆτος τ. 7 (1958) σ. 33-35.

**§ 23. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας
ἐν τῇ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι. II: Δογματικῶς**

113. Ν. δ. 3989 τῆς 19/26 Σεπτεμβρίου 1959 Περί κυρώσεως τῆς πολυμεροῦς συμβάσεως περὶ τῆς νομικῆς καταστάσεως τῶν προσφύγων [συναφθείσης ἐν Γενεύῃ τῇ 28 Ἰουλίου 1951] κατὰ τὸ ἄρθρ. 3 τῆς ὁποίας ἀτὰ συμβαλλόμενα κράτη θὰ ἐφαρμόζουσι τὰς διατάξεις τῆς συμβάσεως ταύτης ἐπὶ τῶν προσφύγων ἄνευ διακρίσεως ὡς πρὸς τὴν φυλὴν τὴν θρησκείαν καὶ τὴν χώραν τῆς καταγωγῆς αὐτῶν».

114. Τὸ Χρονικὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς ΙΕ' συνόδου τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἐκκλησία τ. 36 (1959) σ. 358-363. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νέου Καταστατικοῦ Χάρτου.

115. Ἀ. Ἀ λ ι β ι ζ ά τ ο υ: Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν δύο πρώτων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1957/1958, Ἐν Ἀθήναις 1959 σ. 1-12.

116. Ἀ. Ἀ ν τ ω ν ο π ο ύ λ ο υ: Εἶναι ὁ Χιλιασμὸς θρησκεία καὶ δύναται νὰ ἀπολαμβάνῃ τῆς συνταγματικῆς προστασίας; ἐν ΑΕΚΔ τ. 14 (1959) σ. 108-120.

117. Ἡ. Γ ά φ ο υ: Ἐπιβουλή τῆς θρησκευτικῆς εἰρήνης εἰς τὸν ἡμέτερον Κώδικα ἐν Ποινικὰ Χρονικὰ τ. 8 (1958) σ. 513-524, 561-571.

118. Τ ο ὕ α ὐ τ ο ὕ: Ποινικὸν δίκαιον. Εἰδικὸν μέρος τευχ. Β', Ἀθῆναι 1959 ἰδίᾳ σ. 3 ἐπ. δι' ἄρθρ. 198 ἐπ. Ποινικοῦ Κώδικος.

119. Γ. Μ ο υ ρ ί κ η: Ἡ συνταγματικὴ προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν ΑΕΚΔ τ. 14 (1959) σ. 29-34 (συνεχ. τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 109 σημειουμένης μελέτης).

120. Ἡ γνωμ. Εἰσαγγελέως Ἀρείου Πάγου (Α. Τ ο ὕ σ η) 14/1959 ἐν Ν. Β. τ. 7 (1959) σ. 1277 δέχεται ὅτι ὁ χιλιασμὸς ἀποτελεῖ γνωστὴν θρησκείαν ὑπὸ τὴν ἐν ἄρθρ. 2 τοῦ Συντάγματος ἔννοian.

**§ 28. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου
καὶ σχέσεις πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας**

121. Ἀ. Ἀ λ ι β ι ζ ά τ ο υ: Ἡ ἐν Ρόδῳ σύσκεψις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ὁρθόδοξος Σκέψις τ. 2 (1959) σ. 210-217.

122. Τοῦ αὐτοῦ: Περὶ τῆς ἐνότητος ἐν τῇ ὀρθόδοξῳ ἐκκλησίᾳ ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 42 (1959) σ. 435-456.

123. P. h. P. Argenti: The Occupation of Chios by the Genoese and their administration of the Island 1346-1566 τ. I, Cambridge 1958 σ. 649 ἐπ.

124. Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Δαμασκηνοῦ: Περὶ Οὐνιτῶν ἐν Πρακτικὰ Π' Συνόδου σ. 183-193.

125-127. Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναίου: Σχέσεις τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ὁμοδόξους καὶ ἑτεροδόξους ἐκκλησίας καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Πρακτικὰ Π' Συνόδου σ. 219-231. Πρβλ. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος Φιλίππων Νεαπόλεως καὶ Θάσου Χρυσόστομου αὐτόθι σ. 232-245 καὶ Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος αὐτόθι σ. 246-265.

128. A. Emilianides: Interracial and interreligious Law in Cyprus ἐν Revue hellénique de droit international τ. 11(1958) σ. 286-306.

129. Β. Ἰωαννίδου: Τὸ ἐν Ρόδῳ συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (19-28 Αὐγούστου 1959) ἐν Ἐκκλησία τ. 36 (1959) σ. 312-314, 343-346, 375-376, 390-392, 409-410, 426-427, 444-447, τ. 37 (1960) σ. 10-12, 28-30, 47-50, 68-69, 85-87, 101-103, 126-128, 155-156, 179-181, 205-207, 223-225, 242-244, 291-293, 315-317.

130. Χρυσόστομου Κωνσταντινίδου: Σημεῖα ἐνοῦντα καὶ διαφοροποιῶντα τὴν μίαν ὀρθοδοξίαν ἡμῶν ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 42 (1959) σ. 457-479.

131. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ «Οἰκουμενικὴ σύνοδος» τῆς Ρώμης καὶ ἡμεῖς ἐν Ὁρθοδοξία τ. 34 (1959) σ. 379-403.

132. Τοῦ αὐτοῦ: Προσηλυτισμός, οἰκουμενικὴ κίνησις καὶ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Θεολογία τ. 30 (1959) σ. 153 ἐπ., 356 ἐπ., (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 126 ἀναγραφομένης μελέτης).

133. Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθοδίου: Σχέσις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τῆς Οὐνίας ἐν Ἑλλάδι ἐν Πρακτικὰ Π' Συνόδου σ. 173-182.

134. Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος: 1. Οἰκουμενικά, Θεσσαλονίκη 1959.

135. Β. Σταυρίδου: Ἡ ὀρθόδοξος βιβλιογραφία ἐπὶ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως ἐν Θεολογία τ. 30 (1959) σ. 379 ἐπ.

136. Αἰμ. Τσιρπανλῆ: Ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις ἐξ ἐπόψεως ὀρθόδοξου ἐν Ὁρθόδοξος σκέψις τ. 2 (1959) σ. 10-13.

(Συνεχίζεται)